

Archeologienota
Verslag van Resultaten
bureauonderzoek: 2021C339

Zwijnaarde
Grotesteenweg-Noord 73-85

Kim Aluwé
Pieter Laloo

Colofon

Project:
Zwijnaarde – Grotesteenweg-Noord 73-85

Uitvoerder:
GHENT ARCHAEOLOGICAL TEAM BV (GATE)
Kim Aluwé, Pieter Laloo

© 2021- GHENT ARCHAEOLOGICAL TEAM BV
Niets uit deze uitgave mag vermenigvuldigd of aangepast worden, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand en/of openbaar gemaakt worden onder enige vorm of wijze ook, elektronisch, mechanisch, door fotokopie, zonder toestemming van Ghent Archaeological Team BV.

INHOUDSTAFEL

Inhoudstafel	ii
Inleiding	iii
Verslag van Resultaten	4
1. Bureauonderzoek [BO]	4
1.1 Beschrijvend gedeelte	4
1.1.1 Administratieve gegevens	4
1.1.2 Onderzoekskader	8
1.1.2.1 Door initiatiefnemer geplande werken en bodemingrepen	8
1.1.2.2 Criteria voor de noodzaak van een archeologisch onderzoek	8
1.1.3 Onderzoeksopdracht	8
1.1.3.1 Archeologische voorkennis	8
1.1.3.2 Vraagstelling met betrekking tot het onderzochte gebied	9
1.1.3.3 Randvoorwaarden	9
1.1.4 Werkwijze en strategie van het onderzoek	10
1.2 Assessmentrapport	10
1.2.1 Landschappelijke situering	11
1.2.2 Historisch cartografische situering	15
1.2.3 Archeologische situering	21
1.2.4 Interpretatie – datering onderzoeksgebied	24
1.2.5 Verwachting ten aanzien van archeologisch erfgoed	24
Bibliografie	25
Bijlage	26

INLEIDING

De initiatiefnemer plant de afbraak van enkele bestaande woningen gevolgd door de inplanting van een nieuwe meersgezinswoning met ondergrondse parkeergarage aan de Grotesteenweg-Noord 73-85 te Zwijnaarde (Gent).

De als plangebied gemarkeerde oppervlakte overschrijdt de drempelwaarden opgenomen in het Onroerenderfgoeddecreet (perceeloppervlak > 3000m², bodemingreep > 1000m²). Het projectgebied bevindt zich niet in een vastgestelde archeologische zone, in een beschermde archeologische site of in een gebied waar geen archeologisch erfgoed te verwachten valt. Hierdoor moet een archeologienota worden opgesteld. GATE werd aangesteld om deze archeologienota door middel van een vooronderzoek zonder ingreep in de bodem op te maken met advies naar eventueel uitgesteld onderzoek, werfbegeleiding of vrijgave.

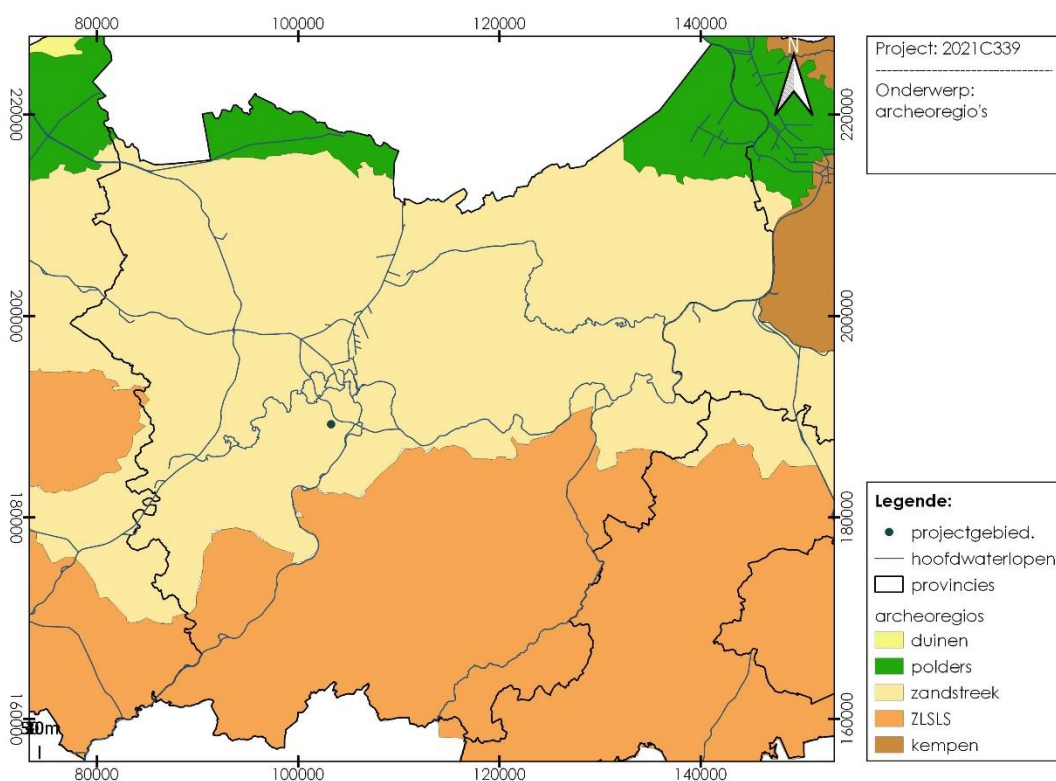
VERSLAG VAN RESULTATEN

1. Bureauonderzoek [BO]

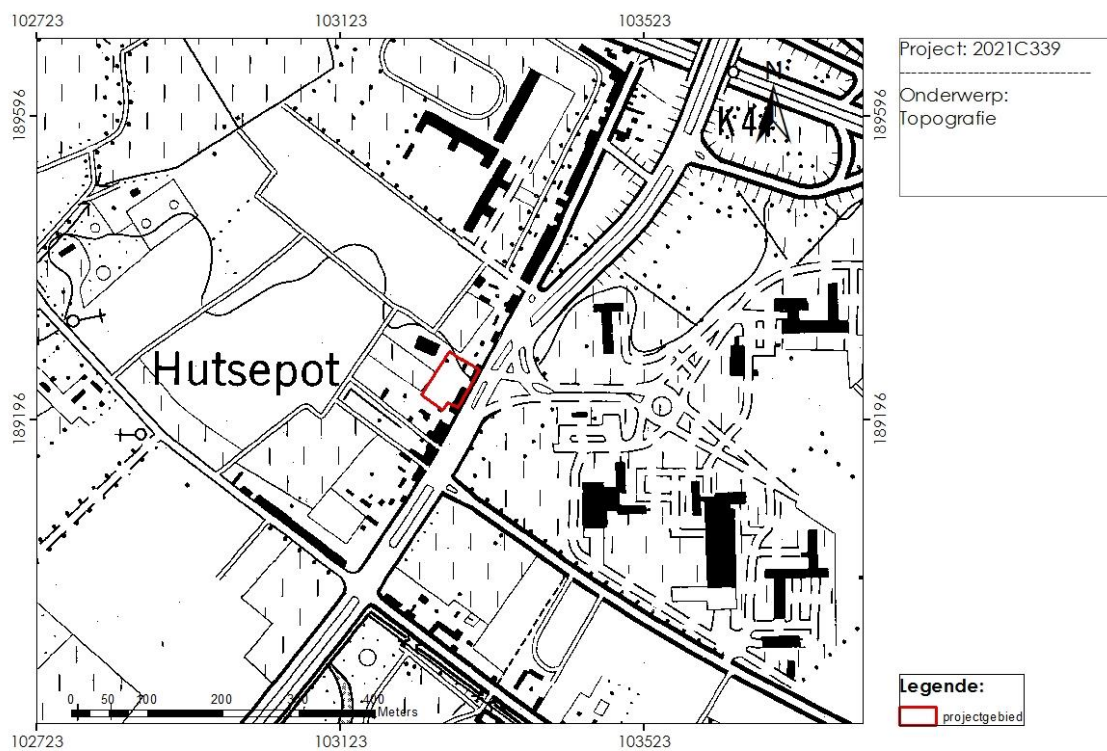
1.1 Beschrijvend gedeelte

1.1.1 Administratieve gegevens

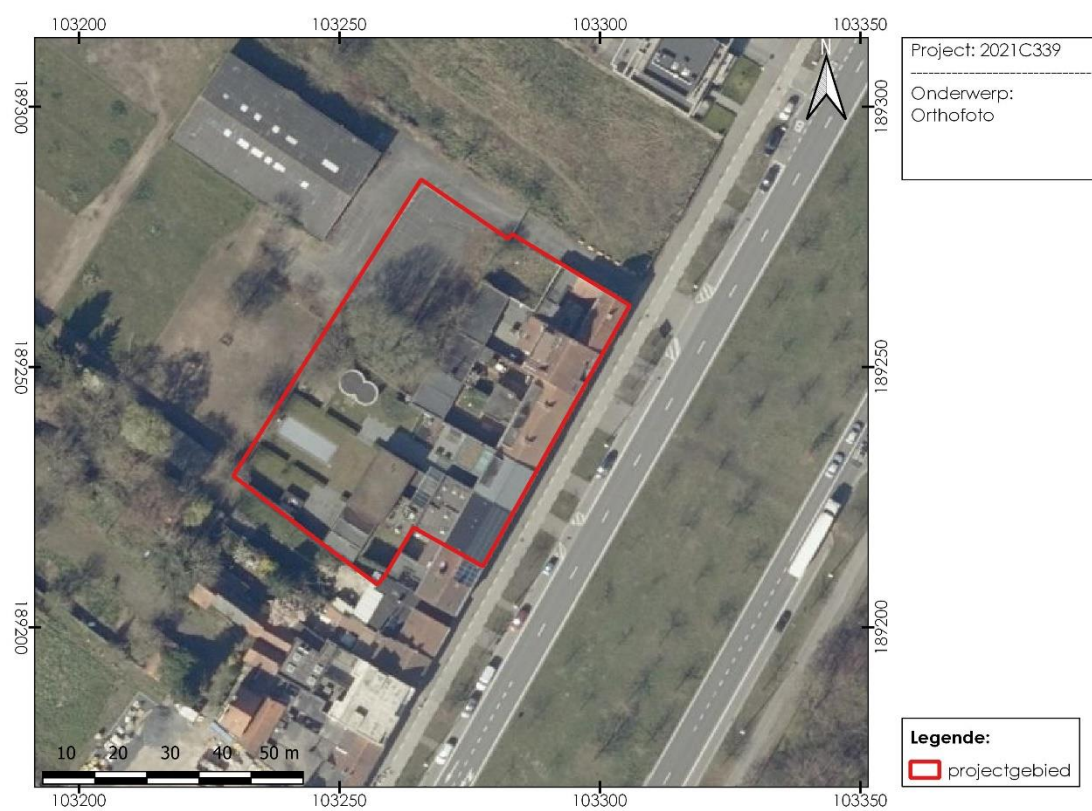
Projectcode	2021C339			
Locatiegegevens	Gemeente Deelgemeente Adres Toponiem		Gent	
			Zwijnaarde	
			Grotesteenweg-Noord 73-85	
			Hutsepot	
Bounding box (Lambert EPSG:31370)	X1	103227,979	X2	103305,695
	Y1	189208,184	Y2	189286,028
Kadastrale gegevens	Gemeente Afdeling Sectie Perceelsnummer(s)		Gent	
			AFD 24/ Zwijnaarde	
			A	
			88C, 89D, 89F, 90S, 90V, 90W, 90X, 93G, 93H, 93K, 95T, 472E	
Zoektermen Inventaris Onroerend Erfgoed	Bureauonderzoek			
Betrokken actoren / specialisten (+ functie)	Kim Aluwé (archeoloog), Pieter Laloo (erkend archeoloog)			
Externe advisering	/			

Figuur 1: Lokalisering projectgebied t.o.v. provinciegrenzen (archeoregio's).

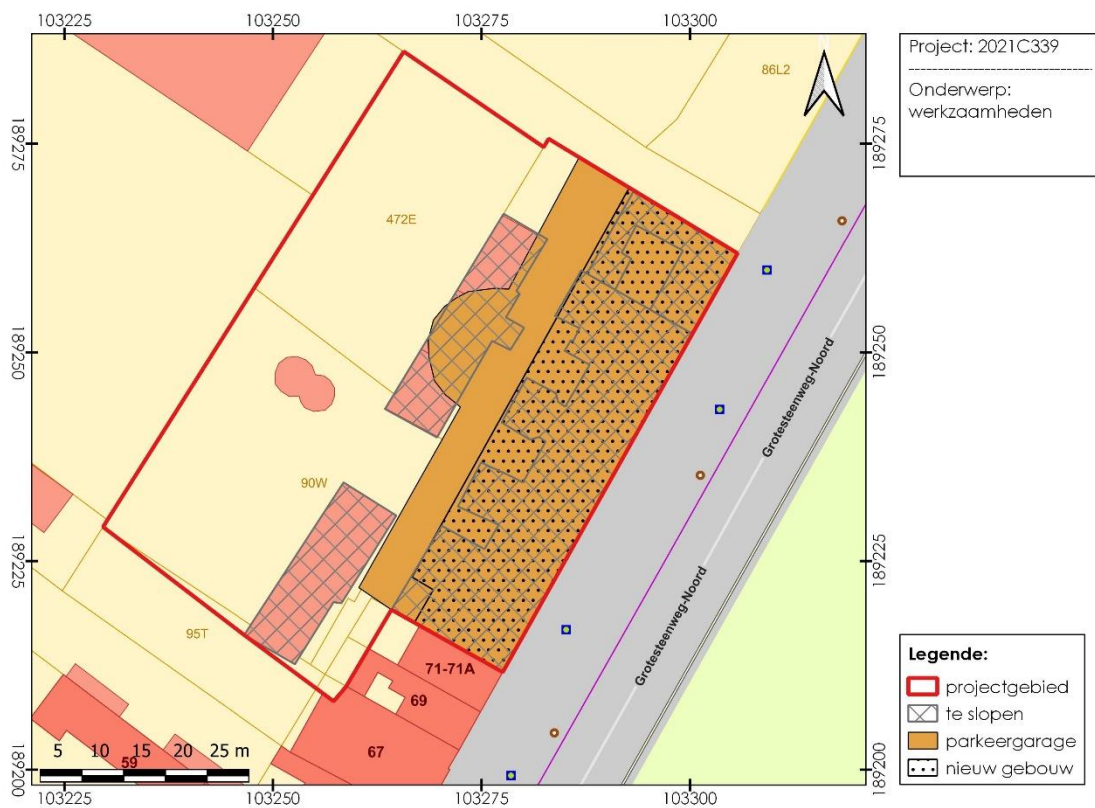
Figuur 2: Lokalisatie projectgebied t.o.v. de topografische kaart.

Figuur 3: Projectie van het projectgebied op een recente (2020) orthofoto (© GDI Vlaanderen).

Figuur 4: Projectie projectgebied t.o.v. het GRB-bestand (© Geopunt).

Figuur 5: werkzaamheden op het projectgebied weergegeven op het GRB-bestand (© Geopunt)

Figuur 6: aanzicht voorgevel meersgezinswoning met ondergrondse parkeergarage

1.1.2 Onderzoekskader

1.1.2.1 Door initiatiefnemer geplande werken en bodemingrepen

De initiatiefnemer plant de afbraak van enkele bestaande woningen gevolgd door de inplanting van een nieuwe meersgezinswoning met ondergrondse parkeergarage aan de Grotesteenweg-Noord 73-85 te Zwijnaarde (Gent) (Figuur 5).

De afbraakwerken vinden zowel plaats langsheen de straat (ca. 750m²) en op het achterliggende perceel (ca. 250m²). De contour van het nieuwe appartementsgebouw (ca. 850m²) bevindt zich volledig ter hoogte van de huidige woningen.

De ondergrondse parkeergarage met een totale oppervlakte van ca. 1300m² zal aangelegd worden onder het nieuwe gebouw en een kleine zone ten noorden hiervan. Het grootste deel hiervan wordt voorzien ter hoogte van bestaande bebouwing (ca. 1000m²). Het is echter onduidelijk hoe diep de bodem hierbij in het verleden reeds verstoord werd. De aanleg van de parkeergarage zorgt voor een verstoring tot ca. 3,5m diep, het vloerniveau bevindt zich op -3,3m (Figuur 6).

1.1.2.2 Criteria voor de noodzaak van een archeologisch onderzoek

De als plangebied gemarkeerde oppervlakte overschrijdt de drempelwaarden opgenomen in het Onroerenderfgoeddecreet (perceeloppervlak > 3000m², bodemingreep > 1000m²). Het projectgebied bevindt zich niet in een vastgestelde archeologische zone, in een beschermde archeologische site of in een gebied waar geen archeologisch erfgoed te verwachten valt. Hierdoor moet een archeologienota worden opgesteld. GATE werd aangesteld om deze archeologienota door middel van een vooronderzoek zonder ingreep in de bodem op te maken met advies naar eventueel uitgesteld onderzoek, werfbegeleiding of vrijgave.

1.1.3 Onderzoeksoopdracht

1.1.3.1 Archeologische voorkennis

Op het projectgebied zelf vond nog geen archeologisch onderzoek plaats, maar in de nabije omgeving staan 2 archeologienota's, 1 nota en 1 melding in de CAI aangeduid (Figuur 7).

Ten noorden van het projectgebied werd een archeologienota met beperkte samenstelling aangeleverd bij de geplande werken voor de aanleg een fietspad (ID 13182). Door de aard van de werken (beperkte diepte en een lange, smalle bodemingreep) werd een vrijgave geadviseerd. Ten oosten van het projectgebied werd een archeologienota aangeleverd bij wegeniswerken op het Technologiepark (ID 12966). Omdat op basis van het bureauonderzoek de aan- of afwezigheid van archeologische sporen en/of vondsten niet kon vaststellen, werd verder vooronderzoek zonder ingreep in de bodem geadviseerd. Bij dit landschappelijk bodemonderzoek werd een grootschalige verstoring vastgesteld waardoor het projectgebied alsnog vrijgegeven werd (ID 16346).

Ter hoogte van de Grotesteenweg-Noord 5-7 werd in 2017 een proefsleuvenonderzoek uitgevoerd naar aanleiding van een nieuwe verkaveling (CAI-ID 215492). Er werden enkel recente sporen uit de nieuwe tijd aangetroffen zoals enkele kuilen, een perceelsgreppel en een bakstenen kelder (Demoen & Desmet, 2017).

Figuur 7: archeologisch onderzoek in de nabije omgeving van het projectgebied aangeduid op het GRB-bestand (©Geopunt, Onroerend Erfgoed)

1.1.3.2 Vraagstelling met betrekking tot het onderzochte gebied

Op basis van verscheidene parameters, zoals de nog aanwezige erfgoedwaarden, de landschapshistoriek, topografie, geomorfologie, bodemgebruik, vegetatie, en ingreepshistoriek, wordt een waardering van het archeologisch potentieel binnen het afgebakende projectgebied opgesteld. Hiertoe wordt een stapsgewijze onderzoeksprocedure doorlopen, waarbij de vraagstelling steeds teruggekoppeld wordt naar volgende kernpunten:

- Heeft het projectgebied archeologisch potentieel?
- Is er sprake van verstoring van dit potentieel? Zo ja, in welke mate kan deze eventuele vindplaatsen hebben aangetast?
- Wat zijn de geplande ingrepen in functie van de werkzaamheden?
- Zullen de werken eventuele vindplaatsen bedreigen?
- Welke aspecten verdienen aandacht bij een eventueel vervolgonderzoek?

1.1.3.3 Randvoorwaarden

Een archeologisch vooronderzoek met ingreep in de bodem is momenteel onmogelijk voorafgaand aan het aanvragen van de omgevingsvergunning. Het projectgebied is grotendeels bebouwd en deze gebouwen dienen eerst gesloopt te worden vooraleer eventueel verder vooronderzoek uitgevoerd kan worden.

De initiatiefnemer opteert voor de uitzonderingsprocedure waarbij een archeologienota wordt aangeleverd op basis van een bureauonderzoek. In dit vooronderzoek zonder ingreep in de bodem wordt nagegaan of er binnen het projectgebied een uitgesteld vooronderzoek met of zonder ingreep in de bodem of werfbegeleiding wenselijk is en/of vrijgave mogelijk is.

1.1.4 *Werkwijze en strategie van het onderzoek*

GATE werd aangesteld om deze archeologienota door middel van een vooronderzoek zonder ingreep in de bodem op te maken. Het onderzoek werd uitgevoerd onder leiding van een erkend archeoloog van GATE.

De aard van de werken werd tijdens het vooronderzoek afgewogen tegen de voorhanden zijnde gegevens relevant voor het projectgebied op landschappelijk, historisch-cartografisch en archeologisch vlak.

De archeologienota werd digitaal opgemaakt middels Office- en Adobe-software. Het bijhorend kaartmateriaal werd aangemaakt in een GIS-omgeving. In die GIS werden de ontwerpplannen ingeladen en geprojecteerd ten opzichte van diverse kaartlagen die raadpleegbaar zijn op www.geopunt.be, www.dov.vlaanderen.be, www.geo.onroerenderfgoed.be, www.cartesius.be en de website van de centraal archeologische inventaris [CAI]. De geraadpleegde literatuur, de digitale bronnen en het kaartmateriaal zijn te vinden in de bijlage.

1.2 **Assessmentrapport**

Dit bureauonderzoek plaatst het projectgebied binnen een landschappelijk en archeologisch kader, waarbij rekening gehouden wordt met het ontwerpplan van de meersgezinswoning. Deze studie dient als voorbereiding van een eventueel vervolgonderzoek, waar rekening kan worden gehouden met de geplande werken, of de reeds gekende archeologische, geologische en bodemkundige fenomenen. Daarnaast helpt de voorbereiding mee tot het opstellen van een [mogelijke] archeologische verwachting waarmee zowel tijdens toekomstige werken, als tijdens de uitvoering van het vervolgonderzoek rekening gehouden wordt. Door raadpleging van de CAI [Centraal Archeologische Inventaris] en archeologische literatuur wordt ten slotte ook nagegaan in hoeverre gekende vindplaatsen aanwezig zijn in de nabijheid van het onderzoeksgebied.

Deze studie maakt gebruik van verscheidene datasets. Uitgangspunt is het ontwerpplan met informatie over de toekomstige werken, verkregen van de initiatiefnemer. Deze informatie wordt vervolgens geprojecteerd op de bodemkundige en geologische kaart. Vervolgens worden de historische kaarten als de archeologische inventaris onder de loep genomen om de gekende archeologische sites in en nabij het projectgebied te registreren.

1.2.1 Landschappelijke situering

Het projectgebied bevindt zich ter hoogte van de Grotsteenweg-Noord 73-85 in de Gentse deelgemeente Zwijnaarde, centraal in de Oost-Vlaamse zandstreek (Figuur 1).

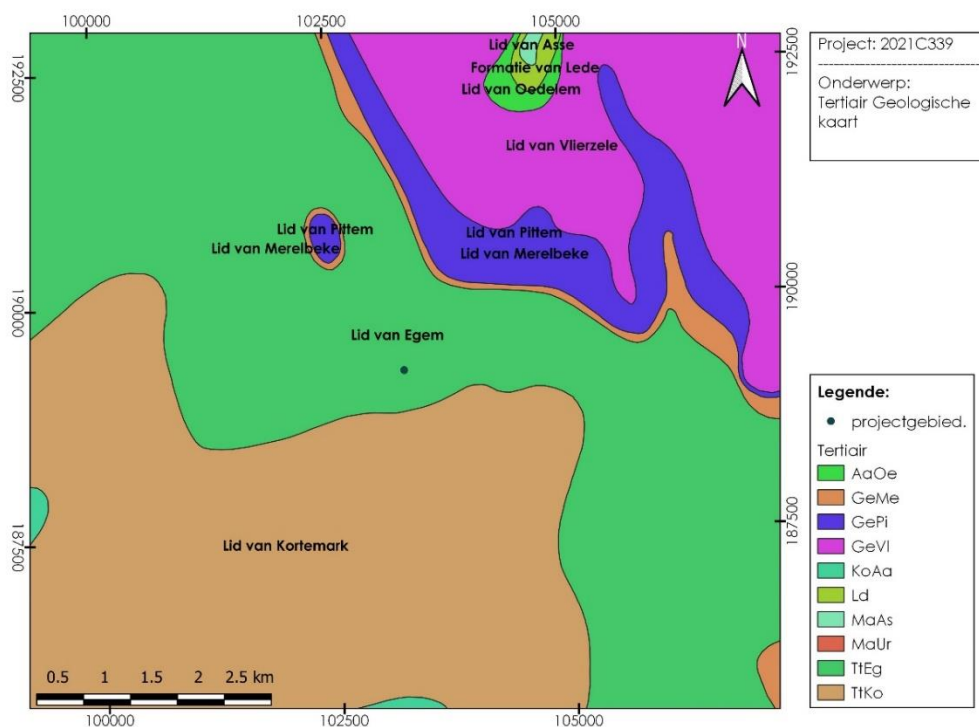
Geologisch gezien behoort het projectgebied tot de **Tertiaire** Formatie van Tielt, lid van Eegem (TtEg) (Figuur 8). Dit lid wordt gekenmerkt door glauconiet- en glimmerhoudend, grijsgroen zeer fijn zand met kleilagen en zandsteenbanken.

Volgens de **quartair-geologische kaart** is het projectgebied grotendeels gelegen ter hoogte van type 3 (Figuur 9). Dit type wordt gekenmerkt door een opbouw van mogelijks afwezige eolische afzettingen van het Weichseliaan en/of hellingsafzettingen van het quartair en fluviatiele afzettingen van het Weichseliaan.

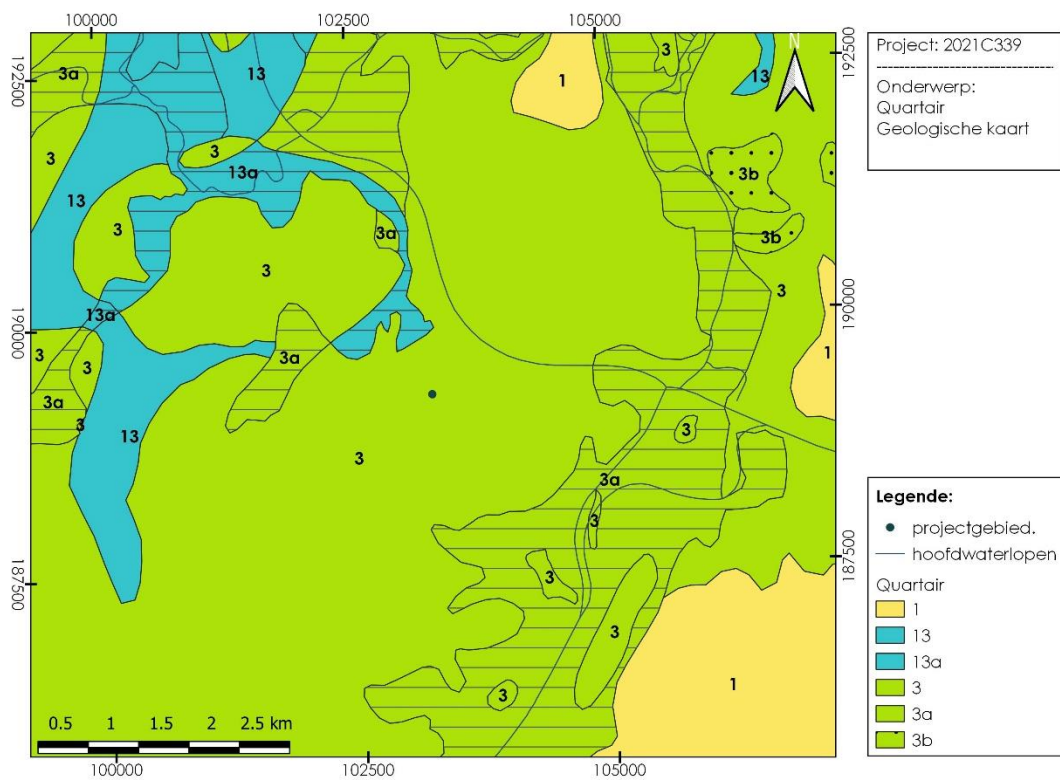
Op de **Quartair profieltypekaart** wordt het projectgebied grotendeels ter hoogte van type FIGv gesitueerd met grove fluviatiele afzettingen uit het Weichseliaan en valleibodemgrind uit het Vroeg-Weichseliaan (Figuur 10).

Op de **bodemkaart** van België staan op het projectgebied meerdere bodemtypes vermeld (Figuur 11-Figuur 12). Aan de straatzijde wordt een antropogene bebouwde bodem aangeduid, terwijl achteraan de percelen matig droge lemige zandbodems aanwezig zijn.

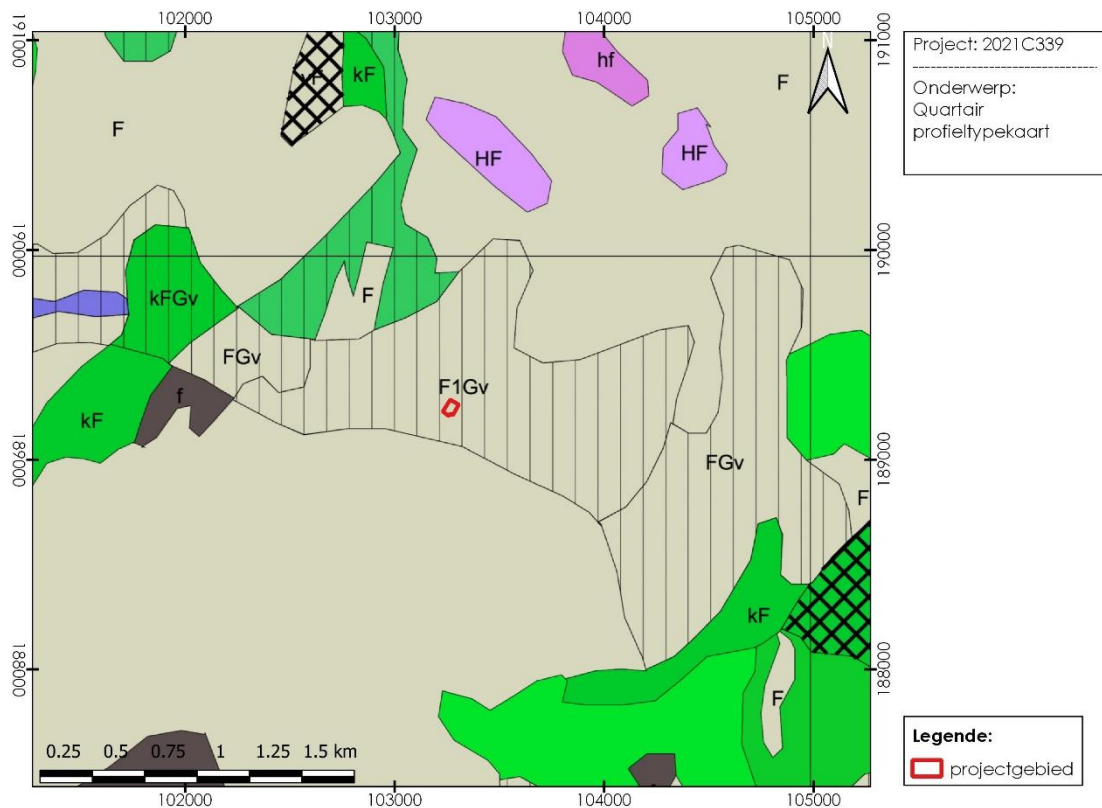
Voor wat betreft de **topografie** zijn we aangewezen op het Digitaal Hoogtemodel Vlaanderen II (DHM VII – 1m resolutie). Op een ruimer geografische schaal is zeer duidelijk vast te stellen dat het projectgebied zich bevindt in een ietwat opgeheven zone tussen het Leie- en Scheldebekken (Figuur 13). Het projectgebied zelf kent een klein, maar onregelmatig reliëfverschil (Figuur 14-Figuur 15). Het zuidelijke deel ligt over het algemeen hoger rond ca. 8,5m TAW dan het noordelijke deel rond 8m TAW.

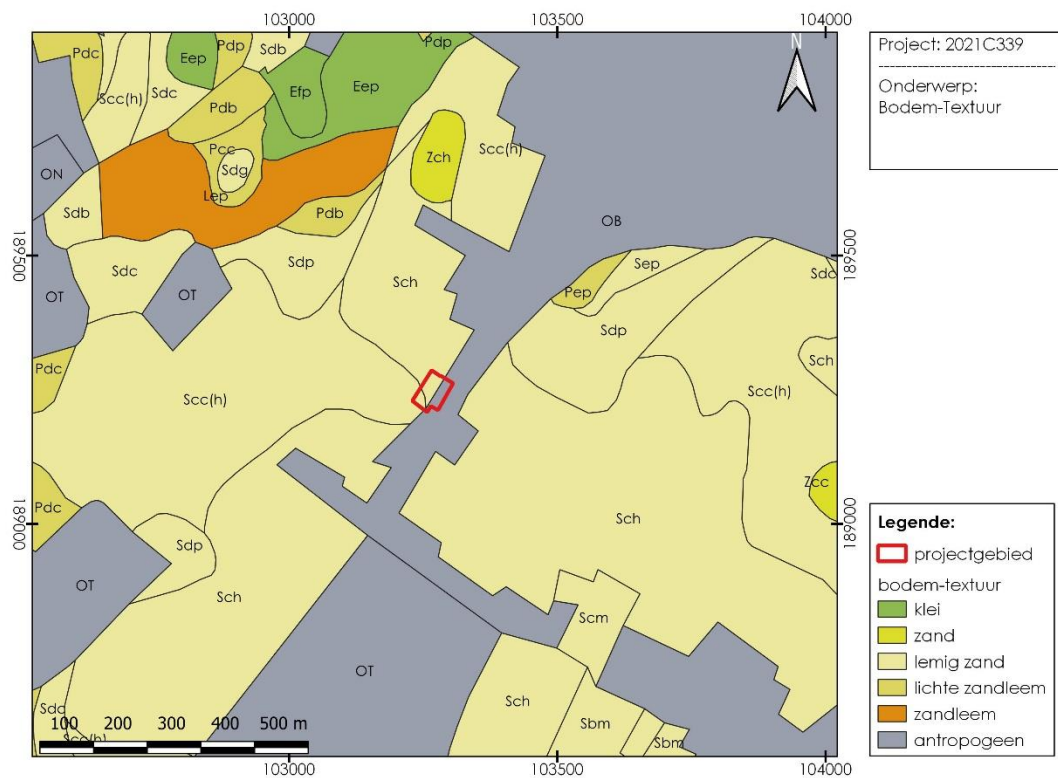
Figuur 8: Uitsnede uit de Tertiair geologische kaart met aanduiding van het projectgebied (© DOV).

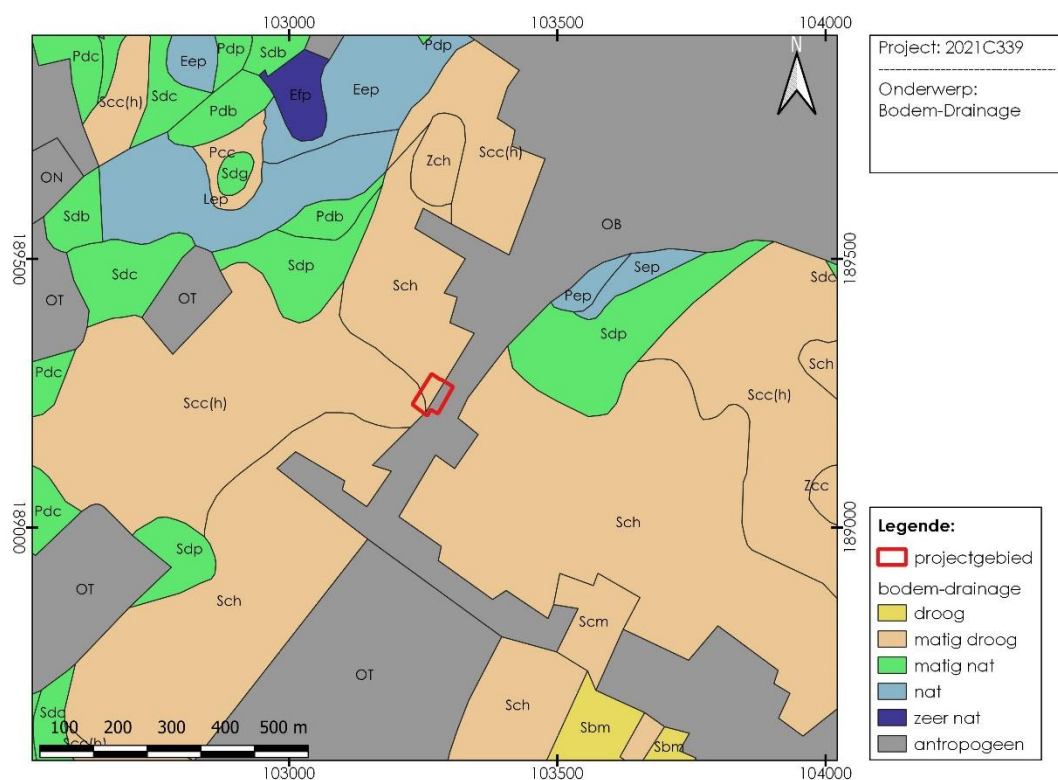
Figuur 9: Uitsnede uit de Quartair geologische kaart met aanduiding van het projectgebied (© DOV).

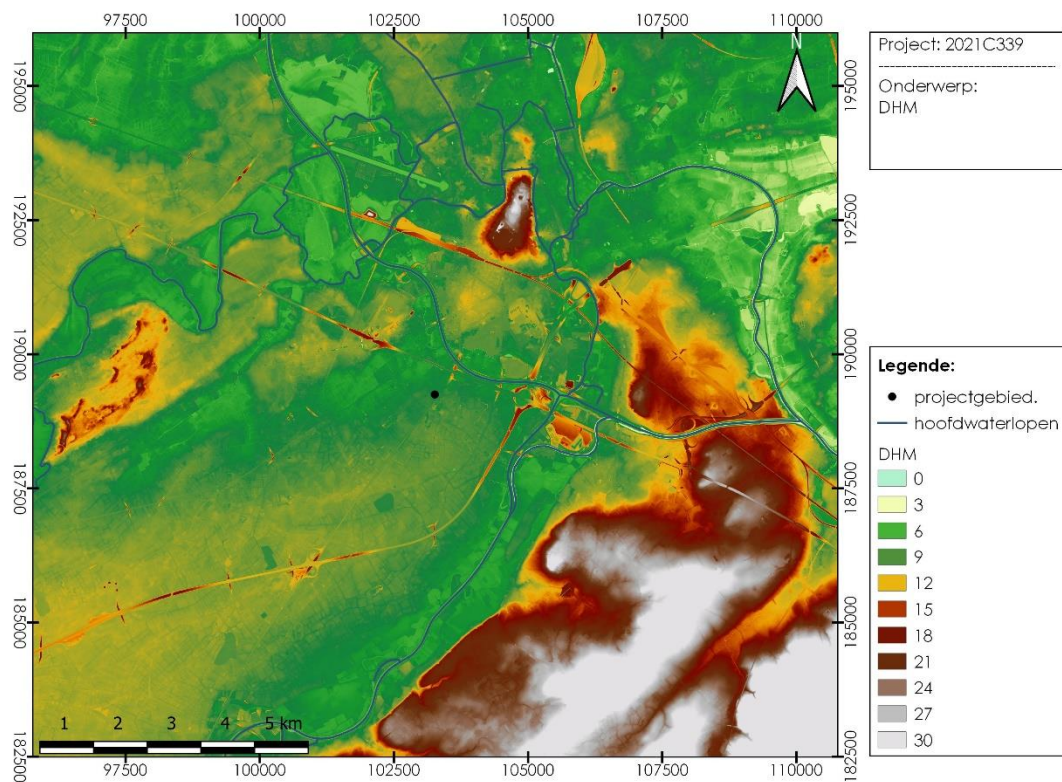
Figuur 10: Uitsnede uit de Quartair profieltypekaart met aanduiding van het projectgebied (© DOV).

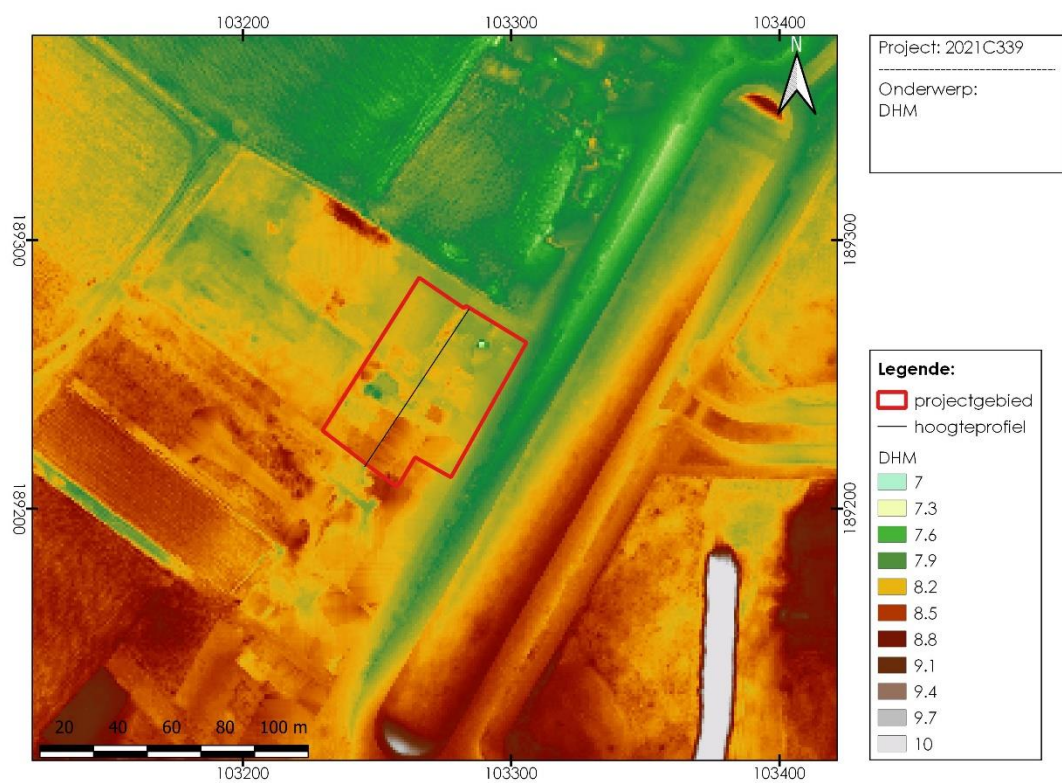
Figuur 11: Uitsnede bodemtextuurkaart ter hoogte van het projectgebied (© DOV).

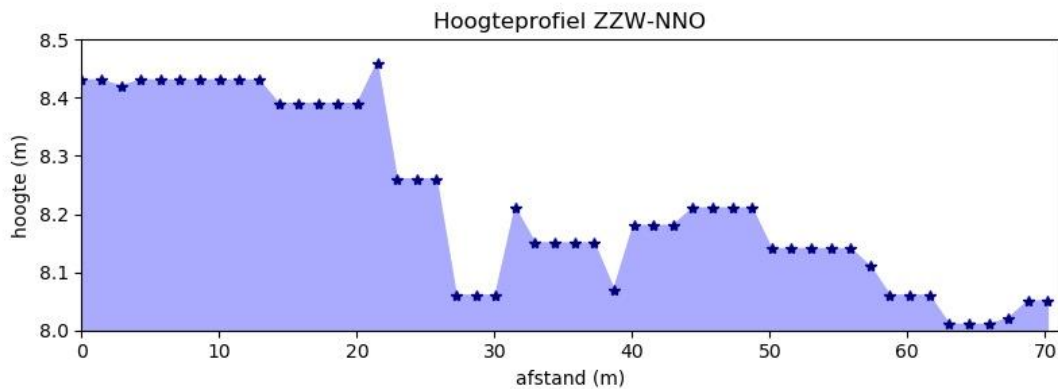
Figuur 12: Uitsnede bodemdrainagekaart ter hoogte van het studiegebied (© DOV).

Figuur 13: Uitsnede DHM (macroschaal) met aanduiding van het projectgebied (© GDI Vlaanderen).

Figuur 14: Detail DHM ter hoogte van het projectgebied en omgeving met aanduiding hoogteprofielen (© GDI Vlaanderen)

Figuur 15: hoogteprofiel ZZW-NNO op het projectgebied

1.2.2 Historisch cartografische situering

Het projectgebied bevindt zich ter hoogte van de Grotesteenweg-Noord 73-85 in de Gentse deelgemeente Zwijnaarde

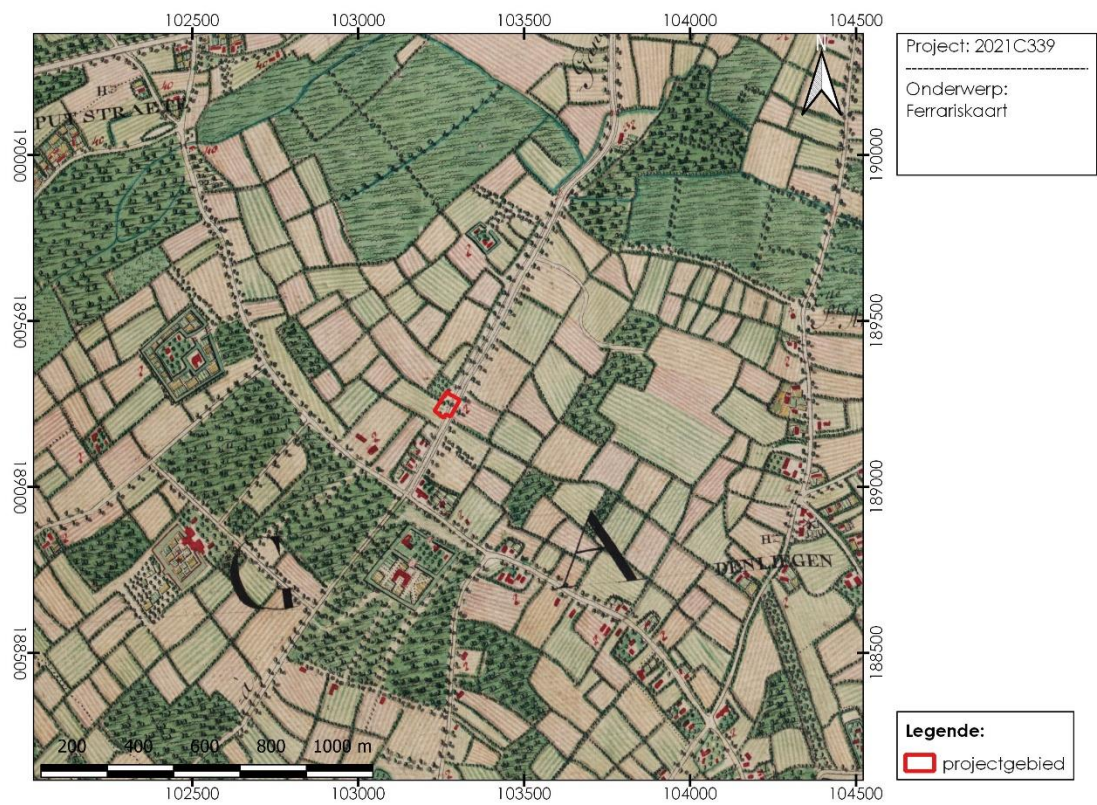
Zwijnaarde wordt voor het eerst vermeld in de 12de eeuw als Suinarde (zwin/aarde). De gronden van deze gemeente zijn van 1344 tot 1796 in het bezit van de abten van de Sint-Pietersabdij te Gent. In het kasteel van Zwijnaarde konden belangrijke gasten zoals de graven van Vlaanderen overnachten vooraleer ze in de Sint-Pietersabdij de investituur ontvingen.

Zwijnaarde was in oorsprong een zeer landelijke gemeente op de hogergelegen droge heuvelruggen in de Scheldevallei. Het zuidelijk en westelijk deel van de gemeente bleef tot op heden vrij landelijk met enkele kastelen met omringende parken en weilanden en een verspreide landelijke bebouwing met kleine hoeven. Voornamelijk in de noordoostelijke hoek van de gemeente werden recent verschillende industriegebieden en nieuwe sociale woonwijken voorzien.

Het rurale karakter van de omgeving rond het projectgebied is duidelijk waar te nemen op de 18de-eeuwse Ferrariskaart (Figuur 16). Op een detail van deze kaart lijkt de weg doorheen het projectgebied te lopen en wordt op het noordelijke deel van het projectgebied een woning gesitueerd (Figuur 17).

De 19de-eeuwse Atlas der Buurtwegen en Popp-kaart zijn nauwkeuriger en op basis van deze kaarten wordt duidelijk dat de weg naast het projectgebied ligt (Figuur 18-Figuur 19). Op deze kaarten wordt geen woning aangegeven in het noorden, maar verschijnt wel de eerste bewoning langs de straat in het zuiden van het projectgebied. De topografische kaart Vandermaelen is voor het huidige projectgebied minder bruikbaar (Figuur 20).

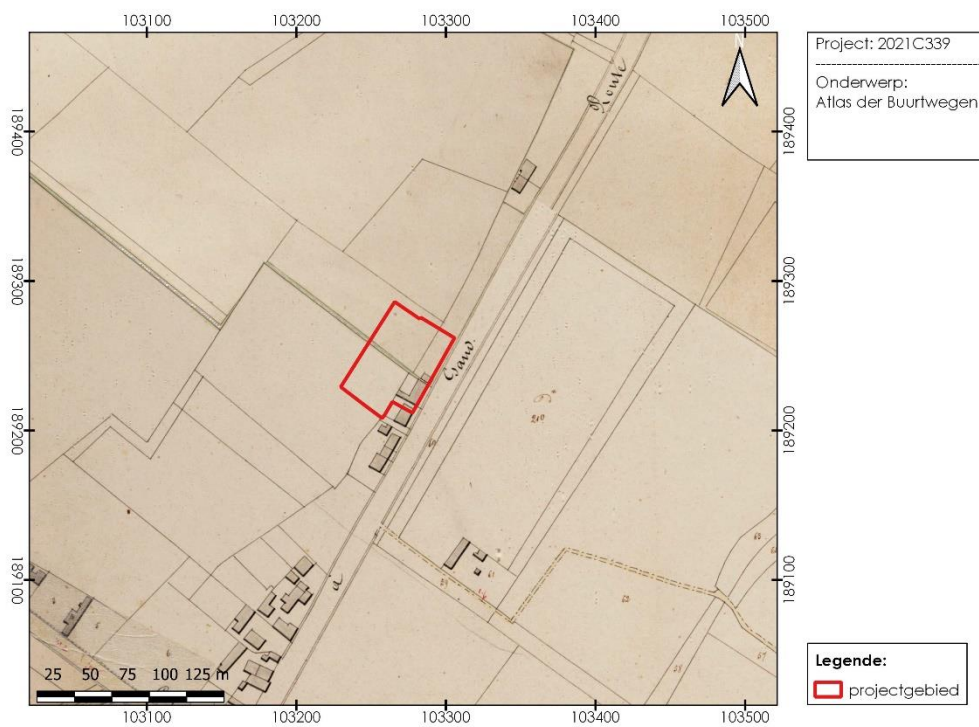
Aan het begin van de 20ste eeuw is de hele zone langsheen de straat op het projectgebied, zoals waar te nemen op de topografische kaart uit 1904 (cartesius). Sindsdien is het projectgebied steeds bebouwd geweest zoals waar te nemen op topografische kaarten uit 1939 en 1969 (cartesius) en de orthofoto's uit 1971, 1979-1990, 2000-2003 en 2012 (Figuur 21-Figuur 24).

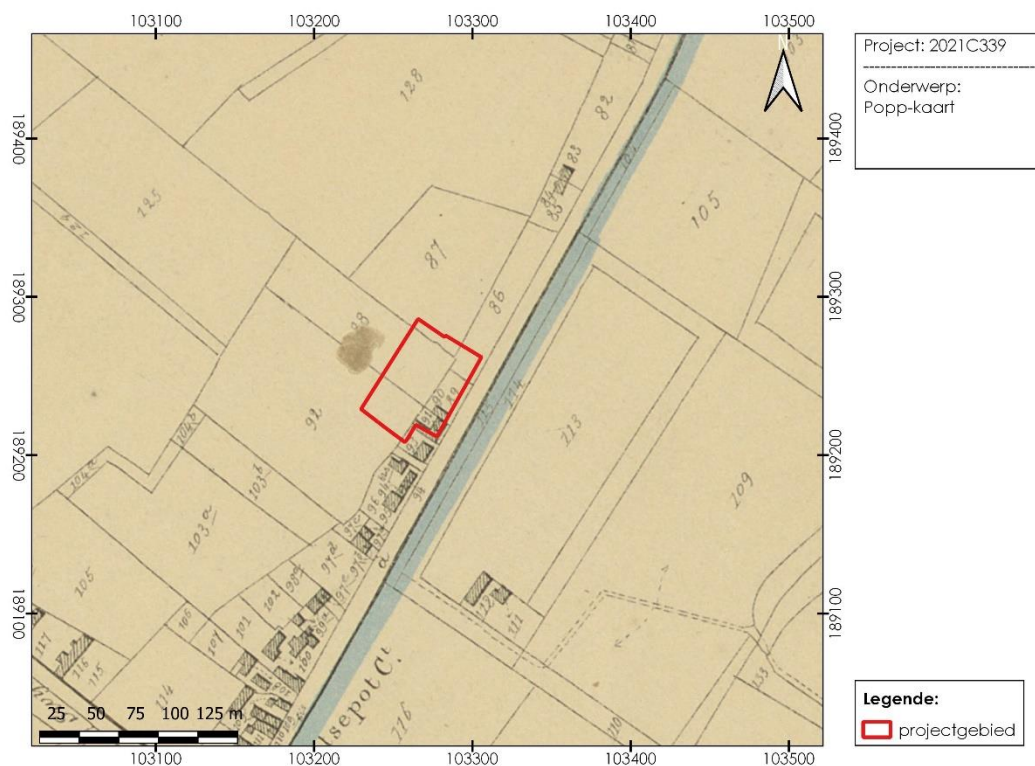
Figuur 16: Uitsnede van de Ferrariskaart (1771-1777) met aanduiding van het projectgebied (© Geopunt).

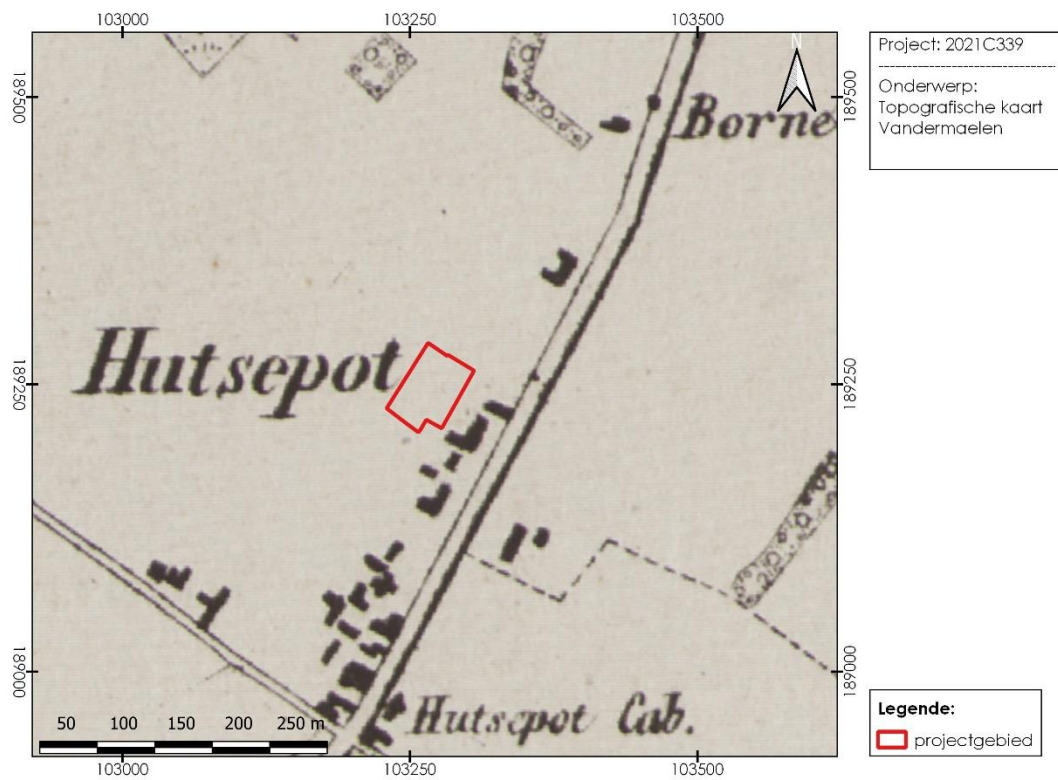
Figuur 17: Uitsnede van de Ferrariskaart (1771-1777) detail met aanduiding van het projectgebied (© Geopunt).

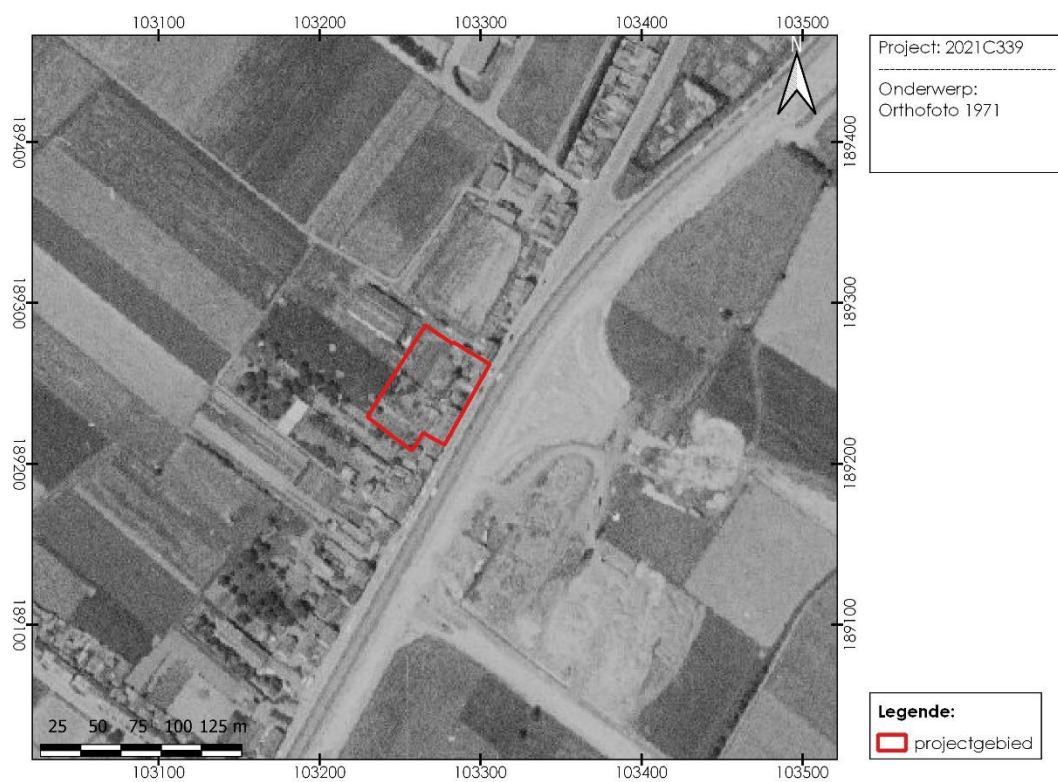
Figuur 18: Uitsnede van de Atlas der Buurtwegen (ca. 1840) met aanduiding van het projectgebied (© Geopunt).

Figuur 19: Uitsnede van de Popp-kaart (1842-1879) met aanduiding van het projectgebied-detail (© Geopunt).

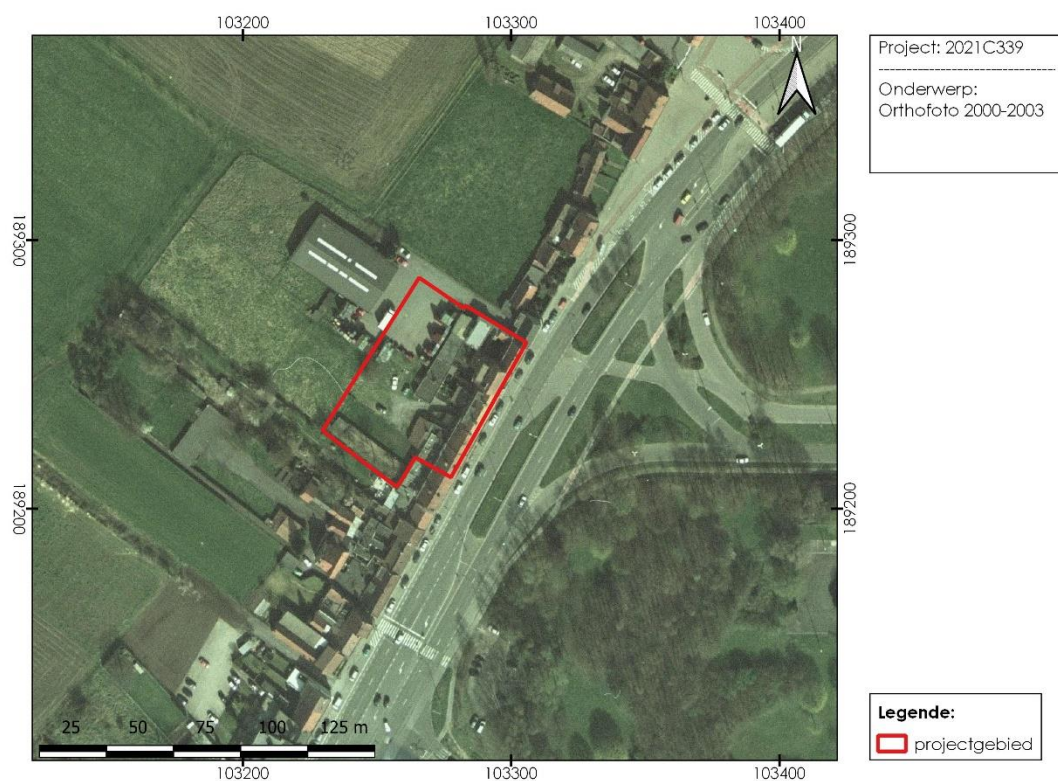
Figuur 20: Uitsnede topografische kaart van Vandermaelen (1846-1854) ter hoogte van het projectgebied (© Geopunt).

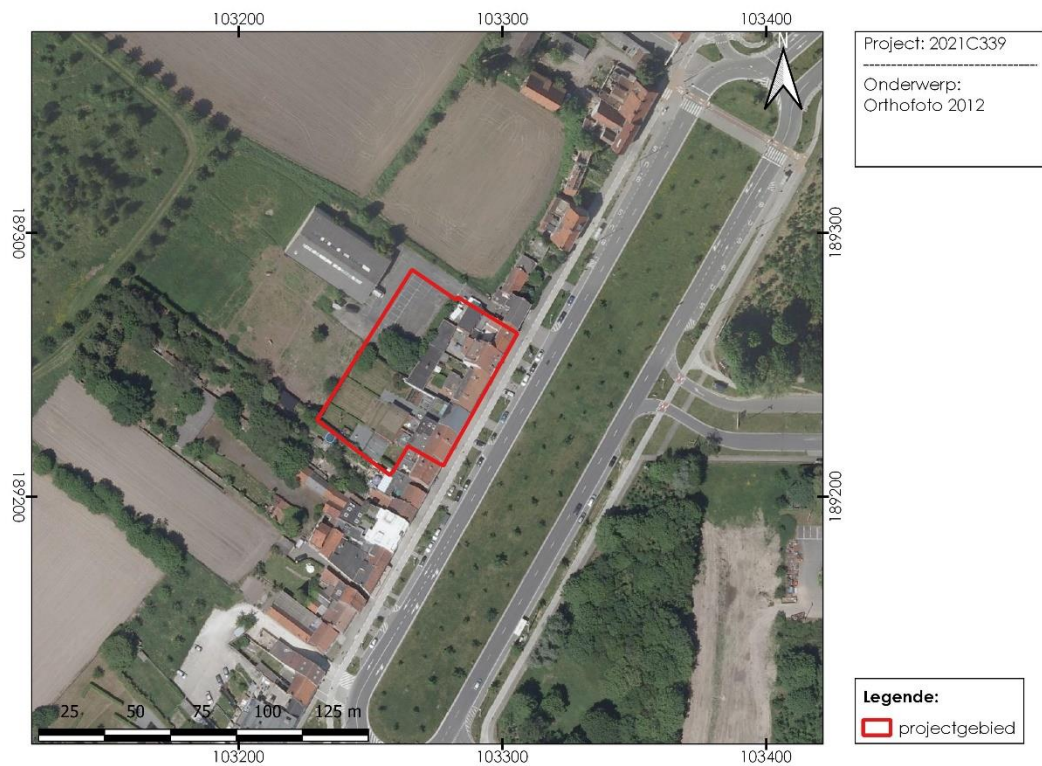
Figuur 21: Orthofoto uit 1971 ter hoogte van het projectgebied (© Geopunt).

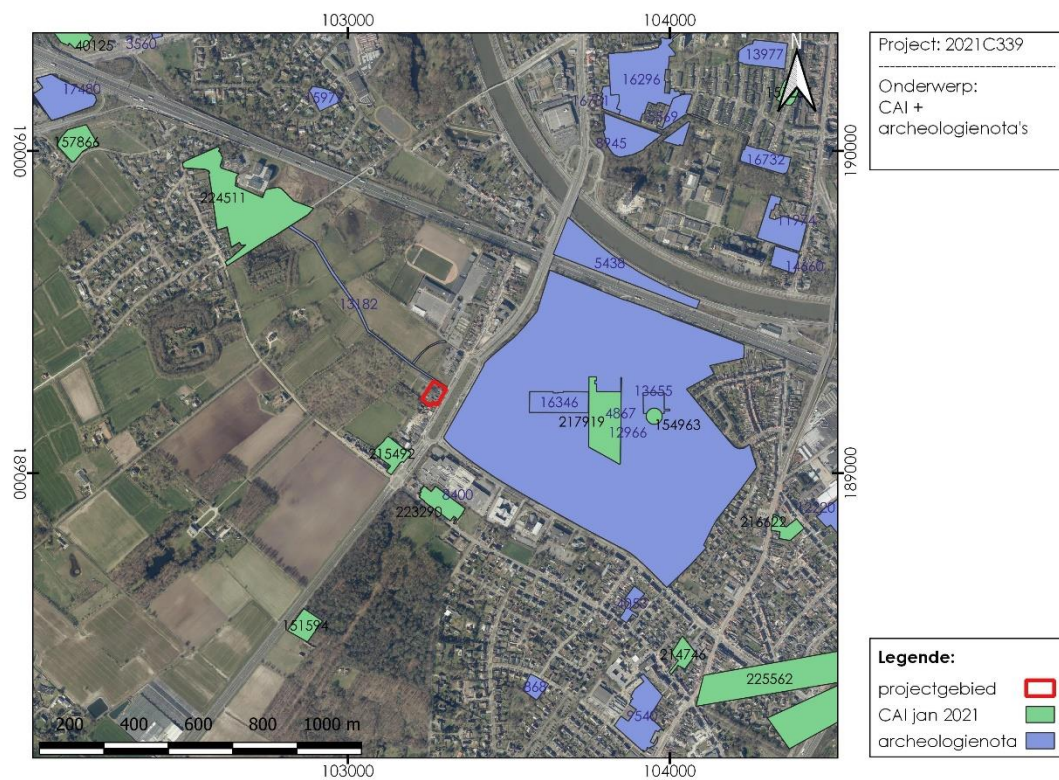
Figuur 22: Orthofoto genomen in de periode 1979-1990 ter hoogte van het projectgebied (© Geopunt).

Figuur 23: Orthofoto genomen in de periode 2000-2003 ter hoogte van het projectgebied (© Geopunt).

Figuur 24: Orthofoto genomen in de periode 2012 ter hoogte van het projectgebied (© Geopunt).

Figuur 25: Projectie CAI-locaties en archeologienota's in de omgeving van het projectgebied t.o.v. een recente orthofoto (© CAI en Geopunt).

1.2.3 Archeologische situering

Op het projectgebied zelf vond nog geen archeologisch onderzoek plaats, maar in de nabije omgeving staan 2 archeologienota's, 1 nota en 1 melding in de CAI aangeduid (Figuur 7).

Ten noorden van het projectgebied werd een archeologienota met beperkte samenstelling aangeleverd bij de geplande werken voor de aanleg een fietspad (ID 13182). Door de aard van de werken (beperkte diepte en een lange, smalle bodemingreep) werd een vrijgave geadviseerd. Ten oosten van het projectgebied werd een archeologienota aangeleverd bij wegeniswerken op het Technologiepark (ID 12966). Omdat op basis van het bureauonderzoek de aan- of afwezigheid van archeologische sporen en/of vondsten niet kon vaststellen, werd verder vooronderzoek zonder ingreep in de bodem geadviseerd. Bij dit landschappelijk bodemonderzoek werd een grootschalige verstoring vastgesteld waardoor het projectgebied alsnog vrijgegeven werd (ID 16346).

Ter hoogte van de Grotesteenweg-Noord 5-7 werd in 2017 een proefsleuvenonderzoek uitgevoerd naar aanleiding van een nieuwe verkaveling (CAI-ID 215492). Er werden enkel recente sporen uit de nieuwe tijd aangetroffen zoals enkele kuilen, een perceelsgreppel en een bakstenen kelder (Demoen & Desmet, 2017).

Ook in de ruimere omgeving staan meerdere CAI-meldingen en archeologienota's aangeduid (Figuur 25). In een straal van 1,25km rond het middelpunt van het projectgebied staan 9 meldingen in de CAI aangeduid (**Fout! Verwijzingsbron niet gevonden.-Fout! Verwijzingsbron niet gevonden.**). Het gaat hierbij voornamelijk om recente vooronderzoeken met ingreep in de bodem (66%). Daarnaast is er 1 kaartstudie, 1 veldkartering en 1 melding via luchtfotografie. De meeste meldingen dateren uit de post-middeleeuwse periodes (55%). Twee meldingen zijn niet aan een periode toegewezen. Hoewel eerder zeldzaam, kan ook een menselijke activiteit in de omgeving vastgesteld worden zowel in de steentijden, Romeinse tijd en volle middeleeuwen.

In hetzelfde gebied van 1,25km rond de projectzone zijn recent ook 21 archeologienota's en 7 nota's aangeleverd (Tabel 3). De meeste archeologienota's zijn gebaseerd op een bureauonderzoek (n=17), twee zijn gebaseerd op een bureauonderzoek en landschappelijk bodemonderzoek en de laatste twee zijn gebaseerd op een bureauonderzoek en proefsleuvenonderzoek. Voor 11 archeologienota's werden geen maatregelen opgelegd, terwijl er voor 10 wel uitgesteld vooronderzoek werd geadviseerd. Voor 7 projecten werd dit verder onderzoek al uitgevoerd en deze resultaten zijn neergeschreven in nota's. Twee nota's behandelen een landschappelijk bodemonderzoek waarna geen maatregelen meer nodig bleken. Vier nota's behandelen een proefsleuvenonderzoek waarbij er voor drie geen verdere maatregelen nodig en er voor 1 project een opgraving geadviseerd werd. Een laatste nota behandelt een landschappelijk bodemonderzoek, verkennende archeologische boringen en proefsleuven en adviseert een opgraving.

Tabel 1: CAI-meldingen in een straal van 1,25km rond het projectgebied per type onderzoek en datering

Datering	kaartstudie	luchtfotografie	veldkartering	vooronderzoek met ingreep in de bodem	TOTAAL
steentijd, volle middeleeuwen, nieuwe tijd				1	1
romeinse tijd				1	1
nieuwe tijd				1	1
nieuwste tijd				1	1
17 ^{de} eeuw	1				1
19 ^{de} eeuw, 20 ^{ste} eeuw				1	1
20 ^{ste} eeuw			1		1
onbekend		1		1	2
TOTAAL	1	1	1	6	9

Tabel 2: CAI-meldingen in een straal van 1,25km rond het projectgebied

WO_ID	Naam	Locatie	Type onderzoek	datering
151594	Grotesteenweg-Zuid (MSGZ01)	Grotesteenweg-Zuid (Gent)	veldkartering	20ste eeuw
154963	Roosken Circulaire structuur 637	Zwijnaarde (Gent)	luchtfotografie	onbepaald
214746	Hutsepotstraat	Hutsepotstraat (Gent)	vooronderzoek met ingreep in de bodem	nieuwste tijd
215492	Grotesteenweg-Noord 5-7	Grotesteenweg-Noord (Gent)	vooronderzoek met ingreep in de bodem	nieuwe tijd
216622	Heerweg Noord	Heerweg (Gent)	vooronderzoek met ingreep in de bodem	Romeinse tijd
217919	Technologiepark-Zwijnaarde	Technologiepark (Gent)	vooronderzoek met ingreep in de bodem	onbepaald
223290	Hutsepotstraat	Hutsepotstraat 176 (Gent)	vooronderzoek met ingreep in de bodem	19de eeuw, 20ste eeuw
224511	Rijvisschestraat I	Rijvisschestraat (Gent)	vooronderzoek met ingreep in de bodem	steentijd, volle middeleeuwen, nieuwe tijd
225562	Belegeringskampement 1678	Gent (Gent)	kaartstudie	17de eeuw

Tabel 3: archeologienota's in een straal van 1,25km rond het projectgebied

ID	naam	type	datum	onderzoek	Maatregelen
868	Vooronderzoek Gent Zwijnaarde - Ter Linden	archeologienota	10/11/2016	BO + PP/PS	geen
1845	Vooronderzoek Gent Zwijnaarde Technologiepark	archeologienota	13/02/2017	BO	uitgesteld vooronderzoek
4867	Vooronderzoek Gent Zwijnaarde Technologiepark	nota	16/10/2017	PP/PS	geen
1917	Vooronderzoek Gent Zwijnaarde-Rijvisschestraat	archeologienota	14/02/2017	BO	uitgesteld vooronderzoek
9562	Vooronderzoek Gent Zwijnaarde-Rijvisschestraat	nota	3/01/2019	PP/PS	geen
2187	Vooronderzoek Gent Zwijnaarde Heerweg Noord	archeologienota	6/03/2017	BO + PP/PS	geen
4053	Vooronderzoek Gent Hutsepotsstraat 58	archeologienota	24/07/2017	BO + LB	uitgesteld vooronderzoek
5308	Vooronderzoek Gent Zwijnaarde, P & R Maaltebruggepark	archeologienota	23/11/2017	BO	geen
5411	Vooronderzoek Gent Gent-Morganietstraat	archeologienota	27/11/2017	BO	geen
5438	Vooronderzoek Gent Zwijnaarde Oprit R4	archeologienota	27/11/2017	BO	geen
5569	Vooronderzoek Gent Gent-Morganietstraat	archeologienota	7/12/2017	BO	geen
8400	Vooronderzoek Gent Zwijnaarde Hutsepotsstraat	archeologienota	4/09/2018	BO + LB	uitgesteld vooronderzoek
11517	Vooronderzoek Gent Zwijnaarde Hutsepotsstraat	nota	4/07/2019	PP/PS	geen
8945	Vooronderzoek Gent De Deynesite	archeologienota	7/11/2018	BO	uitgesteld vooronderzoek
17568	Vooronderzoek Gent De Deynesite	nota	21/02/2021	LB + VAB + PP/PS	opgraving
9540	Vooronderzoek Gent Gent, Zwijnaarde, Wijkpark De Hekers-Zonnebloem	archeologienota	3/01/2019	BO	geen
9939	Vooronderzoek Gent Gent - Ebergiste de Deynestraat 1	archeologienota	11/02/2019	BO	uitgesteld vooronderzoek
11974	Vooronderzoek Gent Gent - Ebergiste de Deynestraat 1	nota	20/08/2019	LB	geen
12966	Vooronderzoek Gent Tech Lane	archeologienota	29/11/2019	BO	uitgesteld vooronderzoek
16346	Vooronderzoek Gent Tech Lane	nota	31/10/2020	LB	geen
13182	Vooronderzoek Gent Putstraat, Gent	archeologienota	22/12/2019	BO	geen
13655	Vooronderzoek Gent Zwijnaarde	archeologienota	2/02/2020	BO	uitgesteld vooronderzoek
16316	Vooronderzoek Gent Zwijnaarde	nota	25/10/2020	PP/PS	opgraving
14660	Vooronderzoek Gent Gent Gestichtstraat 10	archeologienota	9/05/2020	BO	geen
15977	Vooronderzoek Gent Pleispark	archeologienota	19/09/2020	BO	geen
16296	Vooronderzoek Gent Cluster Kikvorsstraat	archeologienota	24/10/2020	BO	geen
16731	Vooronderzoek Gent Berkhoutsheide	archeologienota	5/12/2020	BO	uitgesteld vooronderzoek
16732	Vooronderzoek Gent Agaatstraat	archeologienota	5/12/2020	BO	uitgesteld vooronderzoek

1.2.4 Interpretatie – datering onderzoeksgebied

Het projectgebied bevindt zich ter hoogte van de Grotesteenweg-Noord 73-85 in de Gentse deelgemeente Zwijnaarde.

Op basis van een schaars aantal archeologische observaties in de ruime omgeving van het projectgebied kan een menselijke aanwezigheid/activiteit in de steentijden, Romeinse tijd en volle middeleeuwen vermoed worden.

Zwijnaarde wordt voor het eerst vermeld in de 12de eeuw als Suinarde (zwin/aarde). Zwijnaarde was in oorsprong een zeer landelijke gemeente op de hogergelegen droge heuvelruggen in de Scheldevallei met verspreid enkele kastelen en hoeves langsheen enkele wegen tussen de akkers en weilanden.

Het projectgebied zelf bevindt zich in de 18de eeuw in een duidelijk ruraal gebied langs de weg die momenteel gekend is als de Grotesteenweg-Noord. Op de Ferrariskaart wordt in het noorden van het projectgebied een woning weergegeven. Op de 19de-eeuwse kaarten is die woning niet meer waar te nemen, maar wordt met zekerheid de eerste bewoning langs de straat in het zuiden aangeduid. Aan het begin van de 20ste eeuw is de ganse strook langs de straat op het projectgebied bebouwd en dit blijft tot op heden ongewijzigd.

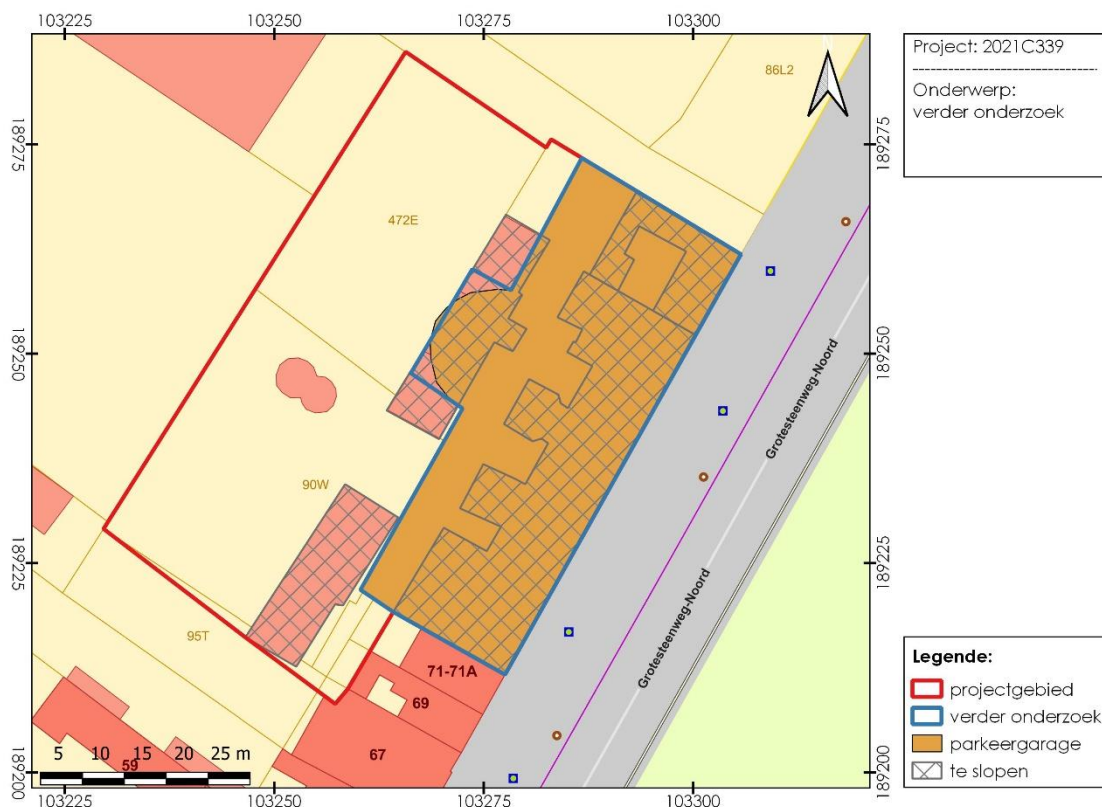
1.2.5 Verwachting ten aanzien van archeologisch erfgoed

Het projectgebied situeert zich in een historisch landbouwgebied waarin oudere archeologische indicaties tot op vandaag erg schaars zijn. Het projectgebied bezit een zeker potentieel voor het aantreffen van sporensites vanaf het neolithicum. Bovendien kan op basis van de landschappelijke ligging op een droge zandrug langsheen de Scheldevallei ook gesteld worden dat er een potentieel is voor het aantreffen van prehistorische vondsten en artefacten.

In de 2de helft van de 19de eeuw werd bebouwing langsheen de straat van zuid noord opgericht. Sindsdien is deze zone steeds bebouwd gebleven, zoals ook tot op vandaag het geval is. Het is hierbij onduidelijk tot welke diepte de bodem hierbij verstoord werd en of er onder de verstoring nog archeologisch relevante lagen aanwezig zijn.

De nieuwe meersgezinswoning zal ingepland worden ter hoogte van de bestaande bebouwing en wordt voorzien van een ondergrondse parkeergarage. De parkeergarage neemt ook een klein deel van de onbebouwde zone op de achterzijde van de percelen in. De geplande bodemingrepen vinden zo plaats over een oppervlakte van ca. 1300m² tot een diepte van 3,5m.

Het is dus op basis van dit bureauonderzoek niet uit te sluiten dat er onder de huidige bebouwing archeologisch relevante lagen bewaard bleven die door de geplande werken bedreigd worden. Een uitgesteld en gefaseerd vooronderzoek in de zone voor verder onderzoek (ter hoogte van de geplande parkeergarage) wordt daarom geadviseerd (Figuur 26). **In eerste instantie dient daarom na de sloop van de gebouwen een landschappelijk bodemonderzoek uitgevoerd te worden om inzicht te krijgen in bodemopbouw, de mate en diepte van verstoring van de bodem en de aan-of afwezigheid van archeologisch relevante lagen.**

Figuur 26: aanduiding te slopen gebouwen en zone voor verder onderzoek ter hoogte van de geplande parkeergarage op het projectgebied weergegeven op het GRB-bestand (©Geopunt)

BIBLIOGRAFIE

Literatuur:

Demoen D., Desmet Ch. 2017: Archeologische prospectie met ingreep in de bodem Zwijnaarde - Grotesteenweg-Noord 5-7, Baac Vlaanderen rapport nr. 492, Gent.

Kaartmateriaal:

- Kabinetskaart van de Oostenrijkse Nederlanden, Graaf de Ferraris [1771-1778] kaartblad 58
- Atlas der Buurtwegen
- Popp-kaart
- Topografische kaart van Vandermaelen [1846 – 1854]

Digitale bronnen:

- www.geopunt.be
- <https://dov.vlaanderen.be>
- <https://inventaris.onroerenderfgoed.be>
- <https://cartesius.be>

BIJLAGE

Figurenlijst:

Figuur 1: Lokalisering projectgebied t.o.v. provinciegrenzen (archeoregio's).....	4
Figuur 2: Lokalisatie projectgebied t.o.v. de topografische kaart.	5
Figuur 3: Projectie van het projectgebied op een recente (2020) orthofoto (© GDI Vlaanderen).....	5
Figuur 4: Projectie projectgebied t.o.v. het GRB-bestand (© Geopunt).....	6
Figuur 5: werkzaamheden op het projectgebied weergegeven op het GRB-bestand (©Geopunt).....	6
Figuur 6: aanzicht voorgevel meersgezinswoning met ondergrondse parkeergarage..	7
Figuur 7: archeologisch onderzoek in de nabije omgeving van het projectgebied aangeduid op het GRB-bestand (©Geopunt, Onroerend Erfgoed).....	9
Figuur 8: Uitsnede uit de Tertiair geologische kaart met aanduiding van het projectgebied (© DOV).....	11
Figuur 9: Uitsnede uit de Quartair geologische kaart met aanduiding van het projectgebied (© DOV).....	12
Figuur 10: Uitsnede uit de Quartair profieltypekaart met aanduiding van het projectgebied (© DOV).....	12
Figuur 11: Uitsnede bodemtextuurkaart ter hoogte van het projectgebied (© DOV)..	13
Figuur 12: Uitsnede bodemdrainagekaart ter hoogte van het studiegebied (© DOV).	13
Figuur 13: Uitsnede DHM (macroschaal) met aanduiding van het projectgebied (© GDI Vlaanderen).....	14
Figuur 14: Detail DHM ter hoogte van het projectgebied en omgeving met aanduiding hoogteprofielen (© GDI Vlaanderen).....	14
Figuur 15: hoogteprofiel ZZW-NNO op het projectgebied.....	15
Figuur 16: Uitsnede van de Ferrariskaart (1771-1777) met aanduiding van het projectgebied (© Geopunt).	16
Figuur 17: Uitsnede van de Ferrariskaart (1771-1777) detail met aanduiding van het projectgebied (© Geopunt).	16
Figuur 18: Uitsnede van de Atlas der Buurtwegen (ca. 1840) met aanduiding van het projectgebied (© Geopunt).	17
Figuur 19: Uitsnede van de Popp-kaart (1842-1879) met aanduiding van het projectgebied-detail (© Geopunt).	17
Figuur 20: Uitsnede topografische kaart van Vandermalen (1846-1854) ter hoogte van het projectgebied (© Geopunt).	18
Figuur 21: Orthofoto uit 1971 ter hoogte van het projectgebied (© Geopunt).	18
Figuur 22: Orthofoto genomen in de periode 1979-1990 ter hoogte van het projectgebied (© Geopunt).	19
Figuur 23: Orthofoto genomen in de periode 2000-2003 ter hoogte van het projectgebied (© Geopunt).	19
Figuur 24: Orthofoto genomen in de periode 2012 ter hoogte van het projectgebied (© Geopunt).....	20
Figuur 25: Projectie CAI-locaties en archeologienota's in de omgeving van het projectgebied t.o.v. een recente orthofoto (© CAI en Geopunt).	20
Figuur 26: aanduiding te slopen gebouwen en zone voor verder onderzoek ter hoogte van de geplande parkeergarage op het projectgebied weergegeven op het GRB-bestand (©Geopunt)	25

Tabellijst

Tabel 1: CAI-meldingen in een straal van 1,25km rond het projectgebied per type onderzoek en datering.....	22
Tabel 2: CAI-meldingen in een straal van 1,25km rond het projectgebied	22
Tabel 3: archeologienota's in een straal van 1,25km rond het projectgebied	23

